

QVÆSTIO MEDICA.

QVODLIBETARIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS, XIV. DECEMBRIS.

M. DIONYSIO LE SOVBS. Doctore Medico, Moderatore.

(..)

An Extrema Morbis Extrema Remedia?

(..)

1008

VT suam ubique tyrannidem exercent morbi, sic nusquam non est Medicina, etsi non ubiuis aq̃e culta. Hæc subinde aliorum salute, aliorum interitu orta, perniciofa discreuit à salutaribus: neque tamen post rationem inuenta est Medicina, fed post inuentam Medicinam, qualita ratio, cui nisi illa semper insisteret, trunca ac debilis foret: parum enim artis est in obseruatione experimentorum; nec interest aliquidne vsu exploratum sit, nisi sit & à consilio ductum, qui ab hæc decedit via sine clauo remisque nauigat, breui facturus naufragium. Apage ergo saxos homines qui negant latentium rerum conjecturas ad rem pertinere; quasi non referat quid morbum faciat, sed quid tollat. Istantum rectè curaturus est quem prima origo causæ non fefellerit, qui omnia diligenter circumspiciet, non solum facillima & vulgaria. Tantò quippè magis omnis obseruatio necessaria est, quantò magis est obnoxia offensis infirmitas, imò & speciosior sanitas: nam vt multi languore consumantur, non pauciores fiducia secundæ valetudinis opprimuntur. Ferè etiam quæ corpora nostra tuerentur, parte aliquâ affligunt, maximè si qua minus est valida; rarò autem quisquam non aliquam corporis partem imbecillam habet. Est & vbi quæ medendi causæ reperta sunt, in peius aliquid conuertuntur; neque id cuitare humana imbecillitas in tanta varietate corporum potest: & tamen est Medicinæ fides, quæ & pluribus, & sapius prodest; modò ne, si quod profectus crimen est, id putetur artis. Ita liquet Medicinæ, quæ vix vlla præcepta perpetua recipit, summam in eo esse, vt pro re nata accommodentur omni mutationi remedia, ac denique opportuna cuique rei legantur tempora.

IMPLÈT is omnes sui officij partes, qui in tanto grassantium morborum numero, tenet quæ cuiusque sit facies, quanta vis vnumquemque concitarit, aduersus eos, qui humanà arte profigari queunt, prompta & paria semper habet auxilia, ac demum quamuis non semper sanet, semper tamen curat appositè ad sanandum, futurorum interim non ignarus: quid enim turpius, quam agrum perire vel conualescere infcio Medico? Sanè vt impudentis est polliceri salutem deploratæ salutis hominibus, Histronis parum rem attollere, quò plus præstitisse videatur, sic elegantis est ingenuique artificis, quæ natura sponte perfectura est, non tangere, multoque minus agrum morbo victum, ne, quem sua fors peremit, occidisse dicatur, & quæ multos iuere, præsidia infamantur. At vbi grauis metus sine certa desperatione est, indicare necessariis periculis in difficili spem, ne, si arte superius malum fuerit, ignorasse vel fefellerisse censatur. Verum multæ res difficile ignaro reddunt, quod est perito facillimum; nec rarò quod per se exiguum est, majus sit curantis cum negligentia, tum præsentium inscitia; maximè si quod incidat morbi genus, in quo nihil adhuc vsus ostenderit: Interdum tamen quos ratio non restituit, temeritas adjuuat.

BENE res habet cum Ars Naturæ vices tempestiuè supplet, longè verò felicior medicatio cui adiutrix Natura succurrit, & quæ viribus quasi dimensa morbum Vniuersè ac omninò eximit: quorum enim agrum toties torqueas, quem possis semel malo redimere? At ne quod graue fiat peccatum cautè æstimandæ vires; valentes integram, mediocres imperfectam quidem, sed vtilem, prostratæ nullam nulli curatricem vacationem desiderant. Sæpè autem morbus id flagitat, quod pati nequeat corpus; tuncque præstat curationem partitis vicibus, ac velut iteratione complere, quam simul omni vi effusa agrum præcipitare. Haud tamen verendum est vires, si constant, aliquantisper imminuere, dum morbi sentina funditis exhauriatur, promptè si quidem recreantur. Et interim sedulo inspicienda morborum tempora, quibus spreis optima quæque sunt pestifera. Aliter medendum in crescentibus, aliter subsistentibus, aliter iam ad sanitatem inclinantibus. Venæ sectione quodnam præsentiusve remedium? at in ipso morbi impetu sanguinem mittere, hominem iugulare est. nempe in magnis malis, vix alia vitæ spes est, quam vt impetum morbi trahendo æger effugiat, porrigaturque in id tempus quod curationi locum præstet. Expectanda igitur remissio, quæ si ne sperari quidem potest, tunc quamuis peior, sola tamen occasio omittenda non est. Imò auxilia etiam cum quadam temeritate rapienda; multa in præcipiti periculo fiunt, alias relinquenda.

IN morbis acutis (qui ferè magis onere, quam infirmitate nocent, nec leuiter vnquam terrere nos debent) breuespatum est, intrà quod, nisi tollantur, tollunt ipsi laborantem. In longis rarò, si inter initia Medicus accessit, obsequens æger sine illius culpa perit: propterea magis ignoscendum Medico minus proficiente in acutis quam in longis: hi tamen, cum penitus infedere, quod ad difficultatem pertinet, acutis pares sunt, & acuti, quò vetustiores, longi, quò recentiores, eò facilius propulsantur. In illis, si quid lubet experiri, leue id esto, nè fiat in re ancipiti, iactura grauis, citòque mutetur, si quid nihil prodest ac mutari debet: In his quos tempus, vt facit, ita & soluit, si quid non statim profuit, non statim damnandum, dum vel paululum iuuat, profectus explebitur tempore. Vulgò imperita stoliditas nihil ratum certum e obtinens, per omne remedij genus oberrat: bene doctus & prudens, per varia euagatur, nè vni assuetens Natura eius vim apernerit; sed tamen consistit intra eandem remedium speciem; & eoque inter medendum adhibito temperamento; vt neque laborans malorum lauitia crudelius diuexetur, neque delicata molliorque Medicinâ, quæ consanuisse videbantur, recrudescant. Lenta quidem leuique curatio optanda semper & tenenda, nisi vehementior morbus cogat accelerare; tutior namque ac iucundior, & sat citò fit, si fiat bene; at videndum nè morbus remedium blandimentis exasperetur aut inualecat. Ferè autem, qui longo tempore contractus fuerit lentè, debellandus; qui breui, breuiter; vt creationis morbi, & curationis, paria quodammodo sint temporum momenta: quanquam & interdum aliqui repente emergunt, quorum causa sensim radices egerat.

QVOSDAM ægros, si tantum à cibo abstineris curiofoque victu caueris, faciliè sanitati restitues: In aliis frustra abstinentiam (quæ tamen iuuat & sine periculo semper medetur) interponas, nisi simul quamlibet aliunde opem aduoces, manumque & medicamentis pugnes. Nimirum nequeunt vehementissima mala nisi prædiis aq̃e vehementibus expugnari. Aliquem vox repente defecit, aut prehendit carus, putris somnus, apoplexia, conuulsio, paralytis, angina, exangis, cruenta vomitio, cholera, dolor immanis, tibi tempus & opera perit si rem geris leuioribus armis; vt impendentis exitii discrimen effugas, licebit aliquando agrum penè desperatum; nullâ morâ fidenter quantum & prout quisque affectus postulat, vacuandum, largiter educendus sanguis, stringenda vinculis membra, affigenda hirudines, defigenda cruentæ cucurbitulæ venæ sectionis vicariæ, alias cutis, alias ipsi subiectæ partes altis plagis incidendæ, pungendæ, perforandæ, peruellendæ, exulcerandæ, ferris candentibus inurendæ, validè sollicitanda alius, imò & corpus vniuersum strenuis, sed tutis probatissimè catharticis. Potre serum, vel pus ex magna phlegmone copiosum alicubi coit, ferro patefacienda via, quæ euadat, id tamen simul omne effudisse perinde mortiferum est, ac si quis sani corporis vulnere factus exangis est. Partis cuiuspiam cadaverosa genuinus calor, colorisque flos omnis extinctus est; miserum quidem sed vnicum auxilium est emortuum membrum abscondere. Vbi igitur sub assiduus febribus maximè vulgaribus, & totius corporis morbis sanguini infedit gangræna, Nonne crudeliter misericors est, qui metuit profundere cruentum tabum, à quo, si in cor arceam vitæ serpsit, certa & præsentissima mors? Etiam venenis quaritur ægris salus, sic Theriaca cuius frequens vsus nomen habet à viperis, quas admittit; Sic quotidie trahuntur ad vsus Medicos cantharides, papauer, hydragyrus & alia id genus innumera: nec solum veneno offensi, diuersi contactu pristinum vigorem recipiunt, sed & aliquando id ipsum quod læsit, sanat; hoc pacto Scorpio sibi ipse pulcherrimum medicamentum est. Breuiter dum superstes sit æger, nihil non mouendum, nulli parcendum tempestiuo remedio, quod vsu, ratione, Doctorumque iudicio sit receptum.

Ergò Extremis Morbis Extrema Remedia.

Proponebat Lutetiæ CAROLVS BARALIS, Parisinus, A. R. S. H. M. DC. LI.

F.M.P.

449

(..)

M. Ioannes de Bourges.
M. Robertus Patin.
M. Michael de la Vigne.

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Petrus Perreus.
M. Ioannes Armandus de Mauuillain.
M. Claudius Germain.

(..)

M. Helias Beda des Fongerais.
M. Franciscus des François.
M. Ioannes du Cledat.